

Kindergarten Teacher Students as Art Educators

«Kindergarten Teacher Students as Art Educators»

by Antti Juvonen; Heikki Ruismäki

Source:

The Spaces of Creation (Kūrybos erdvės), issue: 09 / 2008, pages: 46-59, on www.ceeol.com.

VAIKŲ DARŽELIO PEDAGOGIKOS SPECIALYBĖS STUDENTAI KAIP MENO DALYKŲ UGDYTOJAI

KINDERGARTEN TEACHER STUDENTS AS ART EDUCATORS

Anotacija

Straipsnyje pristatomas naujas modelis, kurio objektas – vaikų darželio pedagogo pasitenkinimas darbu, darbinis jautrumas ir apskritai darbinis pasitenkinimas, išgyvenamas kaip meninio ugdymo specialistų. Šis modelis paremtas darbinio pasitenkinimo, susieto su savivokos ir motyvacijos modeliais, tyrimu. Jo pagrindą sudaro trys glaudžiai tarpusavyje sąveikaujantys elementai. Svarbiausias vaidmuo atitenka pusiausvyrai tarp asmens pripažįstamos (realusis Aš) ir idealios (idealusis Aš) savivokos. Antras svarbus elementas – motyvacija mokytojo pareigoms atlikti. Trečiasis modelį sudarantis elementas – tai stiprus ir aktyvus ryšys su kai kuriomis meninio ugdymo sritimis. Šis elementas gali būti vadinamas darbo orientacija. Modelis buvo patikrintas 2005 m. pavasarį, į tyrimą įtraukiant Helsinkio universiteto vaikų darželio pedagogų specialybės studentus (N = 128), atsakiusius į anketos klausimus.

Esant savivokos pusiausvyrai, asmenybės vertės suvokimas yra stiprus ir pozityvus, jo(-s) pasitikėjimas savimi tvirtas ir patvarus, aukšto lygmens. Tai tampa stipriu meniniu ugdymo pamatu. Idant būtų juntamas pasitenkinimas meninio ugdymo rezultatais, būtina visų trijų elementų koreliacija. Vaikų darželio pedagogo ugdymas siejamas su šių elementų formavimu studijų procese ir teikiama pagalba studentams, kad susidarytų būtinus įgūdžius. Tie įgūdžiai reikalingi apskritai dirbant su vaikais, o ypač realizuojant meninio ugdymo uždavinius. Idealiu atveju vaikų darželio pedagogui būdingas pašaukimas darbui, geri visų meninio ugdymo (muzikos, sporto, dailių menų, etc.) įgūdžiai, gera savivokos pusiausvyra. Rezultatai rodo, kad profesionali orientacija yra artimai susijusi su mūsų modelyje įteisinta savivoka.

Prasminiai žodžiai: meninis ugdymas, vaikų darželio pedagogų specialybės studentai, darbinė gerovė, darbinis pasitenkinimas, požiūriai

Įvadas

Sukurto ir išbandyto modelio (vaikų darželio, pedagogo, meninio ugdymo specialisto) esmė – pasitenkinimas darbu, jo prasmingumo suvokimas ir malonumo potyris, t. y. darbinė gerovė dėl patiriamos džiaugsmo. Modelis sukurtas remiantis ankstesniais

Abstract

In this article we report formation and testing of a new model focusing on kindergarten teachers' work contentment, work sensibility, and generally work satisfaction as art educators. The model is based on work satisfactory research in connection with self-conception and motivation models. It is built on three elements which are in strong interaction with each other. The most important role is a balance between a person's recognized self-conception and the ideal self-conception. The second area consists of general motivation in teaching. The third element in the model is intense and active association of some of art education many substance areas. This element could also be called orientation in work. The model was tested with kindergarten teacher students (N = 128) at Helsinki University in the spring of 2005. They answered a series of questions based on the model.

When a balance in the area of self-conception is reached, a person's self-conception is strong and positive, his/her self-confidence is strong and self-appreciation is of high level. That builds a strong basis for teaching art. To feel satisfaction in art education all three elements are necessary to be present some level. Teacher education is generally responsible for the creation of these elements and help students to gain necessary skills to work with children generally and in art education especially. In an ideal situation a kindergarten teacher has a vocation to work, good skills in all substance areas of art education (music, sports, fine arts, etc.), but also a good balance of self-conception. Results show that professional orientation is closely connected with self-conception in our model.

Key words: art education, kindergarten teacher students, work welfare, job satisfaction, attitudes

Background

In this research we have developed and tested a model which includes (kindergarten teacher) art educator's work contentment, meaningfulness of work and work enjoyment, broadly speaking wellbeing at work in connection with happiness at work. It is ba-

darbinės motyvacijos ir orientacijos, profesionalios savivokos ir pasaulėžiūros tyrimais.

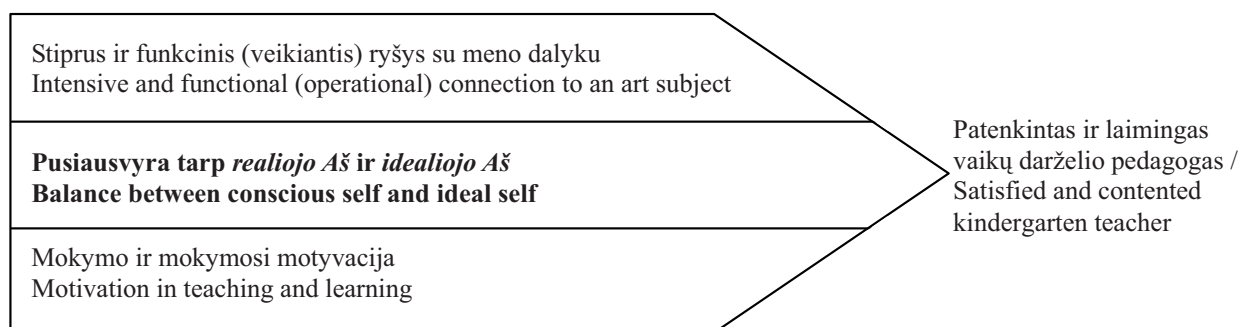
Šis modelis apima nuolat tarpusavyje sąveikaujančius tris pagrindinius elementus, iš kurių svarbiausias 1) – „pusiausvyra tarp sąmoningo savęs ir idealiojo savęs“, t. y. tarp *realiojo Aš* ir *idealiojo Aš*. Kitas elementas – 2) „mokymo ir mokymosi motyvacija“, o trečiasis – 3) „intensyvus, funkcinis (veikiantis) santykis su kuriuo nors meno dalyku“, (pavyzdžiui, muzika, piešimu, etc.), nes jie yra labai svarbūs ir artimi mažiems vaikams (Ruismäki, 1991; Harra, 2004; Ruismäki ir Tereska, 2006; Ruismäki ir Tereska, 2008). Trečiojo elemento būtinybė išryškėjo analizuojant „artimo ir teigiamo ryšio su kuriuo nors meno dalyku“ duomenis.

Pasitenkinimo darbu modelis sukurtas ne tik remiantis ankstesniais tyrimo rezultatais ir išvadomis, bet ir motyvacijos teorijomis, profesionalios savivokos ir savie efektyvumo tyrimu (Ruismäki, 1991; Juvonen, 2000; Eccles ir Wigfield, 2002; Schmidt, Zdzinski ir Ballard, 2006). Be to, modelis konceptualiam lygmenyje susijęs su daugeliu skirtingų tyrimo sričių (Hidi, Renninger, Krapp, 2004). Pirminės koncepcijos elementai: *savivoka*, *savie efektyvumas* (pvz., Bandura, 1977; Pabares, 1997; Welch, 1995; Pajares ir Schunk, 2001; Torquati, Raikesa ir Huddleston-Casasa, 2007), *motyvacija*, *orientacija*, *igūdžių įvaldymas*, *darbo prasmingumas*, *pasitenkinimas*, *pusiausvyra tarp realiojo Aš ir idealiojo Aš*, *savivertė*, *gyvenimo valdymas* ir, apskritai kalbant, *viso gyvenimo gerovė*. Oreck'o (2002) atliktas JAV mokytojų tyrimas parodė, kad iš visų asmeninių ypatybių savo paties įvaizdis ir savie efektyvumas yra stipriausiai susiję su menų taikymu mokant.

sed on earlier research on work motivation and orientation, professional self-conception and world view.

The model includes three basic elements which are in continuous interaction with each other. Of these elements the most important is the 1) “balance between conscious self and ideal self”, 2) “motivation towards teaching and learning” is another element, and 3) “intensive, functional (operational) relationship with some art subject” (like music, physical education, painting, etc.) is the third one. Usually these art subjects are very important and close to small children (Ruismäki, 1991; Harra, 2004; Ruismäki & Tereska, 2006; Ruismäki & Tereska, 2008). The third element was focused and sharpened analyzing data on “close and positive relationship with some art subject”.

The contentment model was built relying on earlier research results and thoughts of researchers. The model is based on motivation theories, professional self-conception research and self-efficacy research (Ruismäki, 1991; Juvonen, 2000; Eccles and Wigfield, 2002; Schmidt, Zdzinski & Ballard, 2006). The model is connected with many different research areas at a conceptualistic level (Hidi, Renninger & Krapp, 2004). Elementary concepts are self-conception, self-efficacy (Bandura, 1977; Pajares, 1997; Welch, 1995; Pajares & Schunk, 2001; Torquati, Raikesa & Huddleston-Casasa, 2007), motivation, orientation, mastery of skills, meaningfulness of work, satisfaction at work, balance between conscious self and ideal self, self-appreciation, control of life and broadly speaking welfare in the whole life. Oreck's research (2002) on American teachers showed that of all personal characteristics self-image and self-efficacy were most strongly connected to using of arts in teaching.

Pav. Vaikų darželio pedagogų pasitenkinimo darbų modelis / **Fig.** Model of work contentment of kindergarten teachers

Optimalioje situacijoje *idealusis Aš* ir *realusis Aš* (sąmoningoji savivoka) sudaro visišką tarpusavio pusiausvyrą. Tokiu atveju vaikų darželio pedagogas jaučia, kad ji(-s) daro būtent tai, ką ji(-s) norėtų daryti, ir būti tuo, kuo norėtų būti. Studentų mokymosi motyvacija patvari, stiprus funkcinis ryšys su meno dalykais (kurie taip pat yra svarbūs mažiems vaikams).

The ideal self-concept and the conscious self-concept are fully balanced with each other in the optimal situation. Being so, a kindergarten teacher feels that she / he is doing exactly what she / he wants to do and be. Motivation in teaching and learning is good and the kindergarten teacher has close, intense functional relationship with the art subjects (which are

Esant pozityviai savivokai, studentas – būsimasis vaikų darželio pedagogas tiki savo galimybėmis dirbti meno srityje, o tai didina jo motyvaciją. Kad vaikų darželio pedagogas būtų patenkintas meninio ugdymo pareigomis ir atliekamam darbu, jam reikalingi visi trys minėtieji komponentai – negali trūkti nė vieno iš jų. Savivokos pusiausvyra teikia tvirtą pagrindą prasmingam meninio ugdymo darbui. Esant pusiausvyrai, vaikų darželio pedagogas pasižymi stipria savigarpa, nesvyrudamas pasitiki savimi, jo savivertė aukšta. Jeigu norima tobulėti, kaip mokytojai, reikia turėti aiškią viziją. Visiška pusiausvyra tarp *idealojo Aš* ir *realiojo Aš* vargiai galima, kol nepriimamas *Aš toks, koks esu*. Visada galima tobulėti, tačiau tuo pat metu būtina atsiminti, kad tobulumui ribų nėra.

Vien tik *idealojo-sąmoningojo Aš* pusiausvyros neužtenka. Būtinai domėjimasis mokymu ir mokymusi, meno srities dalykais. Jeigu yra vaikų darželio pedagogo asmenybei būdingi du iš trijų elementų, tai suvokiama darbo prasmė ir mėgaujamas darbu. Mokymosi motyvacija kiekvienam pedagogui itin aktuali, nepriklausomai nuo mokymo lygmens. Vaikų darželio pedagogo domėjimasis mokymu stipriausias, jei darbas suvokiamas kaip pašaukimas, kaip gyvenimo tikslas ir misija, akivaizdi savivokos pusiausvyra. Mokymo motyvacijai palaikyti itin svarbus domėjimasis mažų vaikų ugdymo procesu, kartu ir mokymosi fenomenu apskritai. Pats mokymosi procesas išryškina vaikų darželio pedagogo troškimą sekti ugdymo naujovėmis, tobulinti save kaip mokytoją. Visa tai yra glaudžiai susiję su mokytojo darbo savirefleksija ir savo sąmoningumo bei pastabumo vystymu.

Šiame kontekste sąvoka „funkcinis“ reiškia vaikų darželio pedagogo suinteresuotumą, veiklą ir gebėjimą (pavyzdys paimtas iš muzikos srities) groti instrumentais, daryti įrašus ir jų klausytis. Suinteresuotumas pasireiškia ir noru tobulinti savo įgūdžius, reikalingus kurti ar muzikiniams kūriniams atlikti solo ar kartu su kitais. Jeigu ryšys su muzika stiprus ir funkcionuojantis, vaikų darželio pedagogas turi galimybių patirti pasitenkinimą darbu ir džiaugsmą (Ruismäki, 1996). Pateiktame paveiksle elementus skiriančios tiesės tikrovėje labiau primena vingiuotas linijas, kadangi modelio elementų, nepaisant jų santykinio stabilumo, svarba skirtingose situacijose kinta.

Pagrindinė vaikų darželio pedagogo rengimo užduotis – palaikyti ir paremti minėtuosius tris elementus. Ugdymas turi padėti studentams, būsimiems vaikų darželio pedagogams, rasti savivokos pusiausvyrą, tobulinti savo, kaip mokytojo, asmenybę ir galiausiai tobulinti vertybes ir domėjimąsi skirtingomis meno sritimis. Šito turėtų būti siekiama keliant studento-būsimojo pedagogo sąmoningumo lygį, pasitelkiant sa-

also important for young children). Self-conception being positive, he believes in his possibilities to work in the field of art, and this will lift up motivation. To feel comfortable working as an art educator, the teacher needs all three components mentioned; not one of them may be missing. Balance in the self-concept area forms a solid basis of meaningful art education work. When balance is reached, the kindergarten teacher has a strong self-respect, his self-confidence is good and self-esteem is high. If one wants to develop oneself as a teacher, he/she must have a clear vision about the direction of ambition. Full balance between the *ideal self* and the *conscious self* is hardly possible to be found before one accepts *oneself for what one is*. You can always develop but at the same time you must remember that no one is perfect.

The mentioned balance alone is not enough; there also must be interest in teaching and learning in connection with an art subject. If two out of three elements come true, a kindergarten teacher may feel her / his work meaningful and enjoy work. Motivation of learning is vital in the work of every teacher no matter of the level the teaching takes place. In a kindergarten teacher's work interest in teaching is deepest when the work is experienced as a vocation, a purpose of life and a mission associated to balance in the areas of self-conception. Motivation in teaching emphasizes interest in small children's learning processes as well as in the learning phenomenon as a whole. Own learning processes highlight a kindergarten teacher's desire to follow the processes in the field of education and research together with a passion for developing oneself as a teacher. All this is closely connected with self-reflection of teaching work and developing one's own consciousness and awareness.

The functional meaning in this context is: a kindergarten teacher's interest, activity and ability (example taken from music) to play instruments, sing or participate in music activities such as group or orchestral music playing, choir singing, making recordings and listening to them. This interest is also shown in willingness to develop one's own skills in creating or performing music either alone or together with others. If relationship to music is intense and functional a kindergarten teacher has good possibilities to feel satisfaction and enjoyment in her/his work. (Ruismäki, 1996). In Figure 1 straight lines between the elements remind wavy lines as the weight and meaning of the elements keep changing at different times despite comparative stability.

The main aim of kindergarten education teachers is to support and back up the three elements mentioned. Education must help a future kindergarten teacher student find balance in the self-concept areas, develop her/his personality as a teacher, and finally

virefleksiją. Suprantama, ugdymo tikslas – studento žinių ir kasdieninių įgūdžių tobulinimas (Younger et al., 2004; Trentacosta ir Izard, 2007). Kuomet vaikų darželio pedagogas įsisamonina sprendimų reikšmę, jis geba matyti juos platesniame mokymo ir mokymosi kontekste. Būtent tada jis / ji taip pat geba suprasti ir įsisavinti dalyką. Šalia institucinio ugdymo (formalaus mokymo ir pedagogų rengimo) labai reikšmingas, ieškant pusiausvyros tarp minėtųjų trijų elementų, yra asmeninis mokymasis.

Tyrimo tikslas

Empiriniu tyrimu aiškintasi, kokias studentų, būsimųjų pedagogų mintis žadina *darbinio pasitenkinimo modelis* („rodyklė“ ar „pieštukas“, pav.). Jų prašyta išanalizuoti save pagal šį „rodyklės“ modelį. Paskaičiuojame, kurios metu respondentai buvo informuoti apie tyrimą, aptarta šio modelio trijų elementų svarba darbinio pasitenkinimo ir gerovės aspektais.

Helsinkio universiteto (N = 128) studentai, būsimieji vaikų darželio pedagogai, savirefleksijos būdu įvertino duotąjį modelį, kaip pavyzdį taikydami kai kuriuos meno dalykus. Respondentų amžius – vidutiniškai 22 metai. Išanalizavę save ir taikydami duoto modelio elementus, respondentai atsakė į užduotį elektroniniu paštu. Atsakymų procentas didelis, šiek tiek viršijo 90%.

Klausimai respondentams parengti remiantis tyrėjų surinktais duomenimis. Kai kurie iš šių aprašyti, nustatytos esminės temos, išvados, išaiškinti požiūriai ir tyrimo problemos. Rezultatai rodo studentų, būsimųjų vaikų darželio pedagogų subjektyvų pasaulį.

Straipsnio tikslas – išaiškinti *pasitenkinimo darbu modelio* tyrimo rezultatus ir apibrėžti konkrečias problemas. Ypač dažnai pasireiškiantys diskursai buvo ypač išryškinti. Vyraujantys tyrimo duomenys, susieti su artimiausiu meno dalyku, buvo aprašyti taikant kiekybinės analizės metodą. Skaičiavimai atlikti ir po kokybinių duomenų analizės, ir poklasifikacijos.

Tyrimo rezultatai

Daugelis respondentų minėjo daugiau nei vieną meno dalyką kaip asmeniškai svarbų. Kai kurie atsakymai yra bendro pobūdžio, nes nepateikta asmeninio požiūrio argumentų, tuo tarpu kiti – labai asmeniškai (Oreck, 2004). (Lentelėje parodytos artimiausių respondentams meno dalykų sričių linijos).

develop the values and interest in different areas of art. This should be done by raising the level of student teachers' consciousness through self reflection. The aim of education must be raising of knowledge and everyday skills of a student (Younger et. all., 2004; Trentacosta & Izard, 2007). When a kindergarten teacher understands justifications of decisions, she / he is able to place them in a broader context of teaching and learning. That is when she / he is able to theoretically understand and master the subject area. Besides institutional education (formal schooling and teacher training) self-education is also a very important finding balance between the three elements mentioned.

Research aim

In the empiric part of our research we examined what kind of thoughts the work contentment model (“arrow” or “pencil” in figure 1) awakens in kindergarten teacher students. They were also asked to analyze themselves using the arrow-model. Instructing research respondents we discussed the importance of the three elements of the model in terms of work contentment and welfare.

Kindergarten teacher students from the University of Helsinki (N = 128) deliberated the given model in their own reflection using some art subjects as an example. Respondents were 22 years old. (mean) They answered the questions on email analyzing themselves by the elements of the model. Answer percentage was high, a little over 90%.

In this research the researchers raised questions basing on collected data. We have describe some central themes, findings, questions and points of view from data. Results showed a subjectively experienced world of kindergarten teacher students.

The aim of research was to identity results and questions which may specify and particularize the construction of our model. Thematically vital and frequently thrusting discourses were highlighted especially. The mainline subjects of data (regarding closest art subject) were described using quantitative analyzes done after data quantification. Quantification was done having analyzed qualitative data and built classification.

Results

Many respondents mentioned more than one art subject area as personally important. Some wrote at a general level without many personal points of view, others at a very personal level (compare with Oreck, 2004). Table 1 shows general lines of the closest art subject areas of the respondents.

Artimiausi respondentams meno dalykai / Art subjects closest for surveyed

Svarbiausias ir artimiausias meno dalykas / Most important and closest art subject	Atsakymų skaičius / Number of answers
Muzika / Music	35
Dailieji menai / Fine arts	27
Fizinis ugdymas / Physical education	24
Amatai, tekstilė / Handicraft, textile work	13
Teatras ir saviraiška / Theatre and self expression	4
Šokiai / Dancing	2
Literatūra / Literature	1
Iš viso / Total	101

Respondentams svarbiausias ir artimiausias meno dalykas – muzika. Nemažai tiriamųjų akcentavo dailiųjų menų ir fizinio ugdymo dalykų svarbą. Amatai, tekstilė ir keramika paminėti 13 kartų. Mažiausiai svarbūs dalykai – teatras, šokiai ir literatūra (Ediger, 2004; Ruismāki, Tereska 2006; Welch, 1998).

Glaudus funkcinis ryšys su kai kuriais meno dalykais

Tyrimo rezultatai aiškiai rodo, kad, teikiant išskirtinį dėmesį kuriai nors meno sričiai, ji savaime išryškėja ir darbe, todėl tai galima susieti su mažais vaikais. Domėjimasis kuriuo nors konkrečiu meno dalyku žymiai palengvina pastangas suprasti vaiko interesus ir poreikius. Svarbu apsvarstyti ir suvokti savo paties ryšį su visais įvairiais meno dalykais. Tai savirefleksija. Darbu patenkintas vaikų darželio pedagogas privalo turėti elementarių žinių ir įgūdžių iš visų meno sričių. Tačiau vien žinių ir įgūdžių nepakanka – reikalingas funkcinis bei asmeninis pasišventimas tam tikriems meno dalykams (plg. Elliot ir Regelski, 2003; Schmidt, Zdzinski ir Ballard, 2006). Jei vaikų darželio pedagogas turi pakankamai reikalingų įgūdžių, yra entuziastingas ir atsidavęs, vaikai neabejotinai susidomės tuo dalyku. Tai akivaizdu iš daugelio atsakymų.

Vaikų darželio pedagogas turi būti visiškai atsidavęs darbui. Stipraus ryšio su menu pajauta yra artimai susijusi su respondento savo paties gebėjimų tam tikrai meno sričiai įsisąmoninimu. Jei respondentas supranta meno ugdymo dalykų ir sričių įvairovę, jis / ji geba įsitraukti į nuostabų meno pasaulį. Priešingai, jei vaikų darželio pedagogas nesuinteresuotas meno dalyku ar pernelyg savimi pasitikintis, tai neabejotinai atspindės vaikų požiūryje. Vis dėlto svarbiausia, kad būtų funkcinis ryšys su visais meno dalykais, ne tik su tais, kuriais yra susidomėję vaikai. Tarkime, dalykų mokytojai (pvz., muzikos

Music was the most important and closest art subject for respondents. Also fine arts and physical education were considered important by many surveyed. Handicraft and textile work and pottery were mentioned 13 times. The least important subjects were theatre; dance and literature (see Ediger, 2004; Ruismāki & Tereska, 2006; Welch, 1998).

Intensive and functional relationship to some of art subjects

Results show clearly that when you give great importance to some art subject area it will come occur in your work and it is also possible to be transmitted to small children. Interest in an art subject makes it much easier to understand a child's interests in different areas of life. It is consequential to considerate and become conscious of one's own relationship with all different art subjects, which also include self reflection. A satisfied and contented kindergarten teacher must have the basic knowledge of and skills in all arts. Mere knowledge and skill are not enough because functional and personal commitment through intensive relationship with some of the art subjects is also needed (compare Elliot and Regelski, 2003; Schmidt, Zdzinski & Ballard, 2006). When a kindergarten teacher is skillful, enthusiastic and committed, it is sure that children will also be interested in the matter handled. This could be seen in many answers.

When children are brought up to see intense and functionally close relationship with an art subject area it is most necessary that a kindergarten teacher is fully and totally committed. Sensing intensity in art relationship is closely connected with a kindergarten teacher student's (respondents') own feelings on his/her ability in a specific art subject area. When one understands a deep variety inside art education subjects and areas she / he is able to enter the wonderful world of art. If, on the contrary, a kindergarten teacher is unconcerned or presumptuous towards an art subject area it surely will show up in children's attitude. Thus, it is most necessary to have functional rela-

ar dailiųjų menų mokytojas) gali turėti stiprų ryšį tik su savo dalyko sritimi, bet vaikų darželio pedagogui būtinas atviras ir drąsus ryšys su visų rūšių menais.

Svarbiausia užduotis – pasiūlyti mažiems vaikams visų meno dalykų patirtį. Viena respondentė nurodė, kad ji „*niekada nedarytų tų pačių klaidų, kokias darė jos mokytojai*“. Jie meno dalykus pateikė vienpusiškai, atbaidančiai ir taip slopino saviraišką. Skirtumų atradimas ir jų stebėjimas – tai būdas naujiems idealams rasti. Esant stipriam ryšiui su meno dalyku, svarbu dalytis savo pozityviais patyrimais su vaikais ir tokiu būdu plėsti jų eksperimentinį pasaulį. Tai susiję ir su motyvacija darbe (plg. Blair, 1995).

Galima manyti vaikų darželio pedagogą esant mokytoją ar meno specialistą apskritai. Iš atsakymų padaryta išvada, kad svarbiausias meno dalykas yra tas, kurio įgūdžių studentai turi daugiausiai. Atsakymai rodo, kad, per daug dėmesio skiriant tik vienam meno dalykui, silpnėja įgūdžiai kitam. Vaikų darželio pedagogo darbe būtina praktikuoti „taikomąjį turinį“, ir savo įgūdžius realizuoti pedagogiškai protingu ir tinkamu būdu.

Jei vaikų darželio pedagogui būdingos stiprios sąsajos su meno dalyku, galima puoselėti atvirą ir smalsų vaikų požiūrį į tuos meno dalykus, kurie pačiam pedagogui nelabai įdomūs. Vadinasi, reikia gerbti paties vaiko domėjimosi sritis (Mori, 1996). Veikiantis ryšys reiškia labai konkrečius veiksmus. Meno dalykų mokymas neturi būti tik „aukštosios kultūros“ mokymas, jis gali apimti įvairių patirčių rodymą. Svarbiausia, kad visa tai būtų pateikta kaip vienodos svarbos dalykai. Kaip rašė vienas respondentas, kuo mažesni vaikai, tuo svarbiau, kad veikla būtų konkreti. Kitas rašė, kad „*svarbiausia yra tai, kad vaikų darželio pedagogas yra pasiruošęs leisti į nuotykį su atviru ir tiriamuoju požiūriu*“. Mums nebūtina žinoti galutinį veiklos rezultatą, nors meno dalykuose derėtų užsiimti tikslą orientuotomis veiklomis.

Vaikų darželio pedagogas turėtų visiems dalykams skirti vienodą dėmesį, ne tik tiems, kurie jam ar vaikams yra įdomūs. Bendras abipusis susidomėjimas vaikų grupėje puoselėja solidarumą ir vienybę. Šis bendras susidomėjimas gali labai padėti atliekant daugelį užduočių, tačiau vaikų darželio pedagogas turėtų atsiminti, kad jis turi sudominti vaikus naujais dalykais. Pedagogas turi aktyviai dirbti, kad vaikai ugdytųsi įvairiapusiškai.

tion with all arts subjects, not only with the ones that children have interest in. It may be considered that subject teacher (music or fine arts teacher) might have intense relationship with her/his own subject area, but a kindergarten teacher should have open minded and brave relationship with all art subject areas.

The most important task is to offer little children experiences in all art subjects. One answer of a respondent was a wish “*never make the same mistakes as her own teachers had made*”. They had made art subjects one-sided, frightening and strangling self-expression. Finding differences and observing dissimilarities is a way of finding new ideals. In intensive relationship with an art subject it is also a question of sharing one’s positive experiments with the children and thus being able to broaden their experimental world. This also has to do with one’s own motivation at work (compare with Blair, 1995).

We can also speculate about a kindergarten teacher being a general teacher or an art specialist. From the answers we came to a conclusion that the most important art subject is the one students have best skills in. Answers show that too much concentration on only one art subject would weaken the others. Essential in kindergarten work is use of “applied substance” which means that you must be able to use your own skills in a pedagogically clever and reasonable way.

When a kindergarten teacher has intensive and operational relationship with an art subject it is possible to develop an open and curious attitude to such art subjects which may not be the closest to the teacher. This means respecting the child’s interest areas (see Mori, 1996). Operational relationship means very concrete actions. Teaching of art subjects must not be teaching of only “high culture”, it may include exposure to many different experiences and, what is important, they all should be presented as equally valuable. Participation and experimentation in making art is important. The smaller children are, the more important it is to make the activity concrete, as one of respondents wrote. Another said that “*the most important thing is that the kindergarten teacher is ready to start an adventure with an open and exploratory attitude*”. It is not necessary to know the final result of the activity, although we are and should deal with target-oriented activities in art subjects.

A kindergarten teacher should have operational relationship with all subjects, not only with the one he / she is interested in or with the one the children are interested in. Shared mutual interest brings solidarity and unity into a group of children. This common interest may be a big help in many tasks, but a kindergarten teacher should also remember to lead children’s interests in new subjects. A teacher must work actively to make children also pay attention to many sided interest areas.

Pusiausvyra tarp realiojo (sąmoningojo) Aš ir idealiojo Aš

Surinkti ir išanalizuoti duomenys parodė, kad tiriamoje grupėje pusiausvyra tarp sąmoningojo savęs ir idealiojo savęs gera. Dauguma respondentų patenkinti minėtomis autokonceptijomis. Tik keletas jų turėjo pusiausvyros problemų. Dauguma respondentų įvertino savąjį Aš, remdamiesi asmeniškai artimais meno dalykais. Reikia pasakyti, kad pusiausvyra galėjo susiklostyti ir dėl meno dalyko mokymo, reikalavimų ir savo įgūdžių bei gebėjimų suvokimo (plg. Gardner, 1983). „*Patirti pasitenkinimą muzikos srityje man sunkiausia, kadangi esama didelės prarajos tarp mano idealiojo savęs ir mano suvokiamo savęs*“. Kai kurie respondentai mano, kad jų, kaip vaikų darželio pedagogų, studijų programose per mažą muzikos pamokų, kad galėtų gerai įsisavinti muzikos mokymo turinį. Tačiau galima pasiekti pusiausvyrą, jei tik kurio nors meno dalyko srityje yra pozityvių eksperimentų.

Kai kurie respondentai rašė apie meno dalykus, kurių, jų manymu, sunkiausia mokytis. Pusiausvyra įvertinta apgalvojant dalyko reikalavimus, lyginant juos su savais (dažnai per menkais) dalyko įgūdžiais. Atrodo, kad daugiausia patirta muzikos srities sunkumų (10 atvejų). Antroje vietoje pagal kylančius sunkumus piešimas (4 atvejai) ir amatai (3 atvejai). Sunkumų, susijusių su fiziniu ugdymu ir literatūra, nurodyta tik vienetai. Kai kurie respondentai aprašė pusiausvyrą, vartodami savivokos terminą, kiti – saviefektyvumo.

Vaikų darželio pedagogo darbe viskas paremta realistine savivoka, į kurią, suprantama, įeina gera pusiausvyra tarp skirtingų asmenybės struktūrinių dalių. Studijos svarbios visiems respondentams, nes jie auga kaip žmonės. Svarbu būti patenkintam savimi. Tokiu atveju vaikų darželio pedagogas negali sakyti, kad patys vaikai yra didelė vertybė, kad jie adekvatūs ir pakankami. Pavojus kyla, jei pedagogas įteigia mintį vaikams, jog jie visada turi būti geriausi iš visų sričių, tad niekada nieko nebus pakankamo. Vienas iš respondentų gerai apibūdino šį dalyką: „*Jei aš visada svajočiau apie dalykus, kurių neturiu, kaip sugebėčiau džiaugtis šia akimirka?*“

Pusiausvyra tarp sąmoningojo savęs ir idealiojo savęs (= realiojo ir idealiojo Aš) susijusi su psichine sveikata ir savo tikslų suvokimu prieš tampant vaikų darželio pedagogu. Svarbu, ar realistiškai vertinami turimi įgūdžiai ir gebėjimai. Šių dviejų dalykų ryšys yra raktas į pusiausvyrą. Pusiausvyros pagrindą sudaro jausmas, kad asmuo atrado savo mokymo stilių ir kad jis yra nuoširdžiai susidomėjęs tuo, ką jis daro. Pusiausvyra susiformuoja tobulėjant link idealiojo

Balance between the conscious self and the ideal self

Generally speaking collected data showed that balance between the conscious self and the ideal self in the target group is good. Most of respondents were satisfied with the two self conceptions mentioned. There were only few who brought up problems with balance. Most of respondents evaluated their self conceptions using personally close art subjects. Manifestation of balance may also be dependent on consciousness about demands of teaching the art subject and own skills and abilities. (Compare with Gardner, 1983). „*In the field of music I find it most difficult to be satisfied because in that area the gap between my ideal self and conscious self is too big*“. Some respondents thought that there are too few music lessons in kindergarten teacher education to make them learn the substance of music teaching. Some thought that they are even more afraid to teach music than in the beginning of music lessons. Still, it is possible to reach balance if only there are positive experiments in the field of some art subject.

Some respondents also wrote about art subjects they think to be most difficult to teach. Balance was evaluated speculating the demands of the subject against own (often too small) skills in the subject. Most difficulties seemed to be in the area of music (10 cases). Next were drawing (4 cases) and handicraft (3 cases). Physical education and literary art were found difficult in one case only. Some respondents described balance using the term self-conception, others using the term self-efficacy in different art subjects.

In a kindergarten teacher's work everything is based on a realistic self-conception which naturally includes good balance between different parts of self. Study time is important to all teachers as they grow up as human beings. It is important to be satisfied with oneself. In that case a kindergarten teacher cannot give voice to the expression that children themselves are of big value, that they are adequate and satisfactory. Danger is that a teacher signals children that they should always be the best in everything. One respondent speculated this thing wisely: „*If I only dreamed of the things I don't have, how could I be able to enjoy this moment?*“

Balance between the conscious self and the ideal self arises from mental health and awareness of one's own goals in becoming a kindergarten teacher connected to realistic ideas about own skills and abilities. Connection of these two things is the key to balance. Balance is built on a feeling that one has found his/her own style in teaching and that he one is genuinely interested in what she is doing. Balance is formed through growing up towards the ideal

Aš. Daugelis respondentų rašė, kad praktiniai meno dalykų įgūdžiai yra artimai susiję su pasitenkinimu, reikalingu vaikų darželio pedagogui: žinojimas, kad gebi mokyti vaikus meno dalykų, teikia pasitenkinimo (plg. Côté ir Levine, 2002).

Pedagogui būtina pažinti save, žinoti savo stipriąsias ir silpnąsias vietas. Asmuo turi atpažinti šiuos elementus savyje, nes tai padeda jungti savo vertybes ir požiūrius. Atpažinus galimus savo trūkumus, įmanoma juos likviduoti studijomis. Šis procesas daugeliui studentų gali būti viso gyvenimo užduotis. Jų atpažinimas yra to ilgo ir vingiuoto kelio pradžia. Asmuo refleksijos būdu turi pasiekti pačias vieno ar kito neigiamo požiūrio šaknis, kad gebėtų pasikeisti, t. y. paversti šias neigiamas patirtis į stiprybę. Gebėjimas suvokti įvairius skirtumus ir priešingybes teikia galimybių vienodai ir demokratiškai suprasti vaikus.

Jeigu siekiama tapti pedagogu, galinčiu duoti vaikams teigiamų potyrių, pirmiausia būtinas analogiškas požiūris į save patį ir dalyką, su kuriuo turima reikalų. Žinoma, gali kilti klausimas, ar įmanoma vaikų darželio pedagogui domėtis beveik kiekvienu dalyku, ar įmanoma pasiekti gerų įgūdžių iš visų sričių. Iki tam tikro laipsnio galima sustiprinti domėjimąsi sudėtingais dalykais, tačiau jeigu jau taip atsitinka, kad jūs nekenčiate, pavyzdžiui, muzikos, neįmanoma prisiversti ją pamėgti. Tokiu atveju vaikų darželio pedagogas turi susitaikyti su šiuo tos srities faktu ir savo kompetencijų ribotumu. Atpažinti savo ribas labai svarbu: asmuo turi išmokti gyventi su nepakankamumo pojūčiais ir stengtis galvoti: „pakanka to, kad darau tiek, kiek galiu“. Svarbu atsiminti visus savo gerus požymius, o taip pat būti atlaidžiam ir dėkingam savo gyvenimui.

Sunku rasti pusiausvyrą, jei asmuo neišsivaizduoja, kurie dalykai yra svarbiausi ir kuriais dalykais verda dalintis. Užduoties srities conceptualizavimas padeda atrasti galimybes darbe. Tokiu būdu asmuo gali kryptingai nukreipti visą savo energiją reikalingiems dalykams, o ne vien tik „žvaigždžių“ vaikymuisi. Tačiau galima kelti sau aukštus standartus ir pagal juos analizuoti savo žinias kaip pagrindą pakartotiniam vertinimui.

Jeigu asmuo patenkintas savo gyvenimu, jis taip pat dažnai būna patenkintas ir kaip darželio pedagogas. Tačiau tam reikia valios, pastangų būti dar geresniam darbe. Daugelis atsakymų parodė, kad idealusis *Aš* yra tas, kuris egzistavo atsakymų rašymo metu. Vadinasi, respondentai pasiekė reikalingą studijų pakopą ir rado tinkamą ateities darbo sritį. Vienas iš respondentų rašė: „esu gana patenkintas savo amatų ir piešimo įgūdžiais, nes galiu išlaikyti pusiausvyrą

self. Many respondents wrote that practical skills in art subjects are closely connected with satisfaction as a kindergarten teacher: when you know that you are able to work with children in these art subjects it brings you satisfaction (compare with Côté & Levine, 2002).

Being a teacher it is essential to know oneself, own strengths and weaknesses. One must recognize these elements in oneself because that helps to link own values and attitudes. When you recognize possible negative attitudes it is possible to influence them in studies. This process may be a lifelong task for many students. Recognizing them is the beginning of that long and winding road. One needs to go into the roots of a negative attitude to be able to turn the whole picture upside down: to form these negative experiences into strengths. An ability to understand differences and polarities gives a chance to understand children equally and democratically.

If the aim is to be a teacher who can and will give children positive experiences, the first thing is to have a positive attitude towards oneself and the subject one is dealing with. One question, of course is: Can a kindergarten teacher be interested in every subject and is it possible to have good skills in everything? To some degree it is possible to develop interest in difficult subjects, but if it happens that you hate, for example music, it is impossible to force oneself to love it. In that case a kindergarten teacher must accept the fact and restriction in a specific area. Recognizing one's own limitations is vital when we are trying to develop ourselves to be better teachers. One must learn to live with the feeling of insufficiency and try to think: "it is enough that I am doing my best". One must remember all the good things in oneself and be merciful and thankful to own life, too.

It is difficult to find balance if one has no idea what the most important things are and what kind of things are worth sharing. Conceptualization of an assignment field helps to find out possibilities at work. In that way one can focus all the energy on right matters and not just chase the stars. Still, it is possible to keep high level standards and analyze attainment as a basis of reassessment.

If a person is satisfied with his / her own life, he/she is often satisfied as a kindergarten teacher, too. Still, this includes a will to develop to be even better at work. Many answers showed that the ideal self is just the one the respondents were at the time of giving answers. This means that they have come to the right study place and the right field of their future work. One respondent wrote: "*I am pretty much satisfied with my skills in handicraft and drawing so it is possible to keep balance between my ideal self and conscious self*". Many answers showed that it is

tarp savo idealiojo Aš ir suvokiamojo Aš“. Daugelis atsakymų parodė, kad įmanoma išlaikyti pusiausvyrą, jeigu asmuo jaučiasi stiprus iš kurio nors meno dalyko.

Jeigu praraja tarp idealiojo Aš ir realiojo Aš nedidelė, ji gali nesukelti jokios reakcijos. „*Tarp mano idealiojo Aš ir suvokiamojo Aš yra nedidelis trūkis: norėčiau būti aktyvesnis piešimo srityje. Tačiau neradau laiko ar energijos priversti kaip nors paveikti save. Manau, kad tai reiškia, jog konfliktas tarp šių dviejų Aš dar nėra didelis, kad verstų mane reaguoti.*“

Daugelis respondentų svarstė, kiek jie galėtų toleruoti savo nepakankamumą ir dėmesio nekreipimą. Viena vertus, jie turėtų priimti faktą, kad vaikai ne kiekvieną dieną viskuo žavisi, antra vertus, kad mokymo rezultatai, bendraujant su vaikais, ne visada matomi iš karto. Kaip vaikų darželio pedagogas, asmuo turėtų išsiugdyti atlaidų požiūrį į save bei vaikus ir veikiau stebėti visą darbo karjerą kaip mokymosi proceso kelią, kuris niekada nesibaigs (plg. Horppu ir Ikonen-Varila, 2004).

Mokymosi ir mokymo motyvacija

Iš tyrimo duomenų lengva pastebėti, kad vaikų darželio būsimų pedagogų, t. y. studentų motyvacijos lygis aukštas. Respondentai gebėjo realizuoti save dirbdami vaikų darželio pedagogo darbą. Motyvacija kažką daryti gali būti dinamiškesnė už savivoką ar saviefigtyvumą. Mūsų rodykliniame modelyje (pav.) akivaizdu, kad paskata mokytis sudaro pamatus motyvacijai mokyti vaikus. Mokymosi motyvacija artimai susijusi su viso gyvenimo mokymosi strategijomis. Tačiau mokymosi ir mokymo motyvacija sudaro svarbų vaikų darželio pedagogo darbo pagrindą. Neišmintinga tapti vaikų darželio pedagogu, jei pasiektas tik vienas, būtent, aukščiausias lygmuo (stiprus ir veikiantys ryšys su tam tikru meno dalyku) (McCombs, Daniels ir Perry, 2008). Blogiausiai atveju vaikų darželio pedagogas sako: „*Nenoriu auginti vaikų, orientuotų į dalyką, noriu tik pasakyti jiems, ką žinau, ir tik tuos dalykus, kurių specialistas esu.*“

Be mokymo motyvacijos negalima būti patenkintam vaikų darželio pedagogo veikla (Oreck, 2004). Tyrimo duomenys rodo, kad vaikų darželio pedagogo veiklos esmės – pamokymas, palaikymas ar naujų kelių jiems atvėrimas. Tai gali būti teisingų klausimų formulavimas, naujų potyrių iškėlimas ir / ar pasiūlymas. Tai gali būti gyvenimas kartu, buvimas autoritetu, suteikimas vaikams naujų dalykų ir potyrių, diskutavimas su jais. Tai gali būti žmogiškumas, empatija ir jautrumas. Tai gali būti situacijos suvokimas, asmeninio ryšio su

possible to be in balance if one feels strong in some art subject.

If the gap between the ideal self and the conscious self is not big enough, it may not lead to any kind of reaction. “*I have a small gap between my ideal self and conscious self: I would like to be more active in the field of drawing. Still I do not have time or energy to force myself to action somehow. I guess it means that the conflict between the two selves is not big enough to make me react.*”

Many respondents speculated about the amount of tolerated own insufficiency and obliviousness. On the one hand they should accept the fact that children are not excited about everything every day and on the other hand that the effects of teaching are not always immediately seen in interaction with the children. As a kindergarten teacher one should have a merciful attitude to oneself and children and rather see the whole work career as a learning process, which will never be completed (compare with Horppu & Ikonen-Varila, 2004).

Motivation for learning and teaching

In this data it is easy to notice that the motivation level for kindergarten teacher students is high. Respondents were able to achieve and fulfil themselves through their work as kindergarten teachers. Motivation for doing something may be more dynamic than self conception or self efficacy. In our arrow model (1) we can see that motivation for learning forms background philosophy of motivation for teaching children. Motivation for learning is closely connected for with lifelong learning strategies. Still, motivation for learning and teaching forms an important basis for kindergarten teacher's work. It is not wise to become a kindergarten teacher if only the highest level (intensive and operational relationship with some art subject) is fulfilled (see McCombs, Daniels & Perry, 2008). In the worst scenario the kindergarten teacher says “*I don't want to bring up children, I just want to tell them what I know and about the things I am a specialist in.*”

Without motivation for teaching you cannot be a satisfied kindergarten teacher (compare with Oreck, 2004). Motivation for learning and teaching forms the heart of being a kindergarten teacher. What might this teaching then be? Our data shows that it can be guidance, support or opening up new paths for children. It can be asking right questions, bringing up and offering new experiences. It could be living together, being a model, giving and sharing things and experiences with children; discussing with them. It can be humanity, empathy and sensitivity. It also may be

vaikais buvimas; tai gali būti metasupratimas apie skirtingus dalykus ir vaikus. Ne visada pakanka mokytis dalykų, turėtų būti ir sėkmę lydinčių emocijų (plg. Connor ir Georgia, 2001)

Kas galėtų būti mokymasis? Tai gali būti jausmai, emocijos, potyriai, dalykų darymas, gyvas mąstymas ir dalykų apgalvojimas. Tai gali būti atvirumas ir savo supratimo apsvaistymas. Tai gali būti sąveika tarp besimokančiojo, patariančiojo ir dalyko turinio. Tai gali būti sąveika tarp motyvacijos, ambicijų ir valios. Tai gali būti dalykų bandymas, pergalvojimas, kartojimas iš naujo, jautimas ar numatymas. Tai gali būti augantis darbinis nekantrumas, nuolatinės pastangos veikti. Tai gali būti džiaugsmas, stiprios emocijos, aukštų tikslų siekis. Tai gali būti netgi menas.

Paprastai kalbant, pedagogas privalo turėti žinių ir gebėjimų jas toliau perduoti. Bendravimo gebėjimai neatskiriami nuo vaikų darželio pedagogo. Vienas iš respondentų protingai parašė: *„Kuomet lankiau mokyklą, turėjau daug mokytojų, kurie žinojo, apie ką kalba. Tačiau jie nelabai gebėjo visa tai paaiškinti tiems, kurie tuos dalykus išgirdo pirmą kartą.“*

Motyvacija visada sutelkta kurioje nors vienoje srityje. Vienas iš respondentų pasidalijo mintimis apie turimus įgūdžius: *„Viena priežastis, kodėl norėjau tapti vaikų darželio pedagogu, buvo tai, kad visada domėjausi daugybe dalykų, pavyzdžiui, muzika, piešimu, fiziniu ugdymu, kt. Tačiau neturiu tokių stiprių įgūdžių, pvz., fizinio ugdymo, kad galėčiau specializuotis tik toje srityje. Mano įgūdžių ir motyvacijos pakanka vaikų darželio pedagogo darbui“.*

Mūsų tyrimas aiškiai parodė, kad be turinio įgūdžių sunku motyvuoti save mokytis vaikus meno. Jei gu asmuo turi galimybę mokytis tų dalykų, kuriuos pats gerai išmano, situacija bus gera. Tyrimas parodė, kad studentai nori mokytis tų dalykų, kurie jiems patiems patinka. Šis interesas tokiu būdu yra susijęs su motyvacija dirbti. Suprantama, geri kurio nors dalyko įgūdžiai savaime nereiškia gero mokymo. Nuolatinė motyvacija tobulėti ir mokytis naujų dalykų yra svarbi norint tapti geru vaikų darželio pedagogu. Iš atsakymų matyti, kad studento stadijoje svarbiausia mokytis praktinių profesijos įgūdžių.

Atsakymai rodo, kad muzika yra pati sunkiausia iš visų meno dalykų (žr. Gharavi, 1994). Motyvacija mokytis muzikos buvo mažesnė nei mokytis piešimo. Respondentams atrodo, kad mokytis muzikos yra sunku ir kad jų pačių įgūdžiai yra tik vidutiniški ar prasti. Viena savo motyvacijos objektą aprašė taip: *„Na, neturiu pasaulyje geriausių pradinių muzikos mokymo įgūdžių, kadangi muzikos baimė neleido man tobulinti jų“.*

situation consciousness, personal relationship with children; it could be meta-understanding about different subjects and children. Often learning things is not enough, there should be emotions of succeeding in doing something (compare with Connor & Georgia, 2001).

What could learning be? It might be feelings, emotions, and experiences, doing things, living, thinking and considering things. It might be openness and dealing with own understanding. It might be interaction with the learner, the adviser and the substance. It might be interaction with motivation, ambition and willpower. It might be rehearsing, trying, rethinking and repeating, feeling or foreseeing things. It could be growing impatient with doing things, persistent trying with the motivation power. It might be enjoying, strong emotions, reaching high targets. It even might be art.

Simply said, a teacher must have a message and an ability to transmit it further. Communication abilities are not apart of being a kindergarten teacher. One respondent cleverly wrote: *“During my time at school there were many teachers, who knew what they were talking about, but they were not especially good at explaining it to someone, who has heard about it for the first time.”*

Motivation always focuses on some area. One respondent shared her ideas about her own skills as follows: *“One reason for wanting to become a kindergarten teacher was that I have always been interested in many things like music, drawing, physical education, etc. Though, I am not so good at, for example, physical education that I could have specialized in that area alone. My skills and motivation are well sufficient for work as a kindergarten teacher.”*

Our research clearly brought up that without substance skills it is difficult to motivate oneself for teaching children in the art area. If one gets a possibility to teach the subject which one has good skills in, the situation will be good and in order. Research also showed that students feel that they want to teach subjects they appreciate themselves. Appreciation is connected in this way with motivation for work. Naturally, good skills in some subject do not automatically make good teaching. Permanent motivation for developing oneself and learning new things are important for becoming a good kindergarten teacher. From answers it can be seen that during the study stage the most important thing is to learn practical skills of the profession.

Answers showed music to be the most difficult of all art subjects (see Gharavi, 1994). Motivation for music teaching was lower than for teaching drawing. Respondents felt that music teaching is laborious and felt their own skills were only of average or poor level. One described the focus of her motiva-

Esant mokymo ir mokymosi motyvacijai, kur kas lengviau toleruoti savo netobulumą ir kompetencijų nepakankamumą. Dažnai asmeninis domėjimasis yra gera pradžia efektyviam ugdymo procesui organizuoti. Neprivaloma išmanyti viską apie kiekvieną dalyką. Su vaikais visur galima rasti įdomių dalykų ir jais pasidžiaugti. Su amžiumi, be abejo, lengviau priimti savo trūkumus ir ribotumus, susitaikyti su jais, o taip pat ir mėgautis gerais savo gyvenimo ir profesijos pasiekimais. Šių apmąstymų rezultatas – tai patenkintas vaikų darželio pedagogas, patenkintas žmogus ir geras jo gyvenimas. (plg. White, 1990; Côté ir Levine, 2002)

Vaikų darželio pedagogo asmenybę praturtinanti vertinga etinė prigimtis lengvai išvelgiama respondentų atsakymuose. *„Vaikų gestai, šypsenos jų veiduose lengvai išduoda, ar jiems mokytis buvo gera ir įdomu. Esu patenkinta savimi, kuomet matau vaikus laimingus ir patenkintus.“* Šis pavyzdys puikiai atskleidžia aprašytą šio darbo dalį apie sąveiką ir praturtėjimą. Tai patvirtina ir kitas pavyzdys: *„Piešimas man yra svarbus ir išlaisvinantis dalykas. Tą kerintį ir išlaisvinantį pasaulį norėčiau parodyti ir vaikams. Nuolat esu labai motyvuota naujai atrasti save. Piešdama niekada nenustojau tobulėjusi. Taip pat aš labai susijaušinu, jei matau, kad vaikai domisi šiuo dalyku. Man geriausias atpildas yra vaikų susidomėjimas piešimu ir tapyba“* (plg. Ji-Hi Bae, 2004).

Kitas respondentas rašo: *„Man patinka mokyti vaikus, ypač piešti, kadangi tai vaikui teikia puikių galimybių atlikti jam prasmingus veiksmus ir džiaugtis. Geras darbas leidžia vaikui jausti pasitenkinimą savo veikla. Mokytojui taip pat labai gera matyti vaikus, besidžiaugiančius savo piešiniu.“*

Tyrimo duomenys rodo, kad motyvacija stiprėja supratęs svarbius tam tikrų dalykų darymo tikslus. Mokant nuostabu stebėti vaikų džiaugsmą, kai jiems pavyksta, nuostabu matyti jų įgūdžių tobulėjimą. Svarbiausias sėkmingos mokymo ir mokymosi situacijos ženklas – tai sėkmės jausmas ir įgūdžių tobulėjimas. Mokymo motyvacija didėja sąveikaujant su vaikais; nelabai susidomėję vaikai gali būti laikomi pedagoginiu ir psichologiniu iššūkiu.

Vienas respondentas rašė, kad laisvumas mokant taip pat skatina kūrybingumą ir palaiko aukštą mokytojo sėkmės jausmą. Sėkmingumo jausmas stiprina motyvaciją mokyti ir būti vaikų darželio pedagogu: *„Mano mokymo ir mokymosi motyvacija yra labai didelė. Manau, kad niekada negalima jaustis viską žinantis ir gebantis, reikia nuolat bandyti ir ieškoti*

tion: „Well, I didn't have the best starting point for music teaching because my dread and fear of music prevented me from developing my musical skills.“

If there is motivation for teaching and learning, it is also easier to tolerate incompleteness in oneself. Often own interest is a good starting point for interest in the teaching process. You do not have to know everything or like every subject. There are interesting points of view in everything to be found in children and what to share with them. Growing older may help in the process of one's own limitations and restrictions. It also helps to enjoy good things in life and one's own profession. The result of speculations is a satisfied kindergarten teacher, a satisfied human being and good life (compare with White, 1990; Côté & Levine, 2002).

The rewarding, valuable and ethical nature of a kindergarten teacher's work is easily seen in answers. *“Children's gestures, smiles on their faces evidently show if learning is comfortable or exiting in a positive way. I can be satisfied with myself when I see children happy and satisfied.”* This example nicely shows the interactive nature and a rewarding side of the job. The same is seen in another example: *“Painting is a liberating and important activity for me. In that enchanting and liberating world I would also like to lead children. I am very highly motivated to learn myself all the time. In painting you can never be complete. I get more and more excited if I notice that children are interested in the subject, too. Children into painting and drawing, give me the best reward”* (compare with Ji-Hi Bae, 2004).

Another respondent wrote: *“I like teaching children, especially drawing because it gives a wonderful possibility for children to engage in own meaningful and enjoyable activities. Good work gives children a feeling of succeeding in what they are doing. It is also very rewarding for the teacher to see a child happy about his/her own drawing or painting.”*

Our data shows that motivation grows from understanding meaningful goals of doing things. In teaching it is wonderful to notice the feelings of succeeding in children and also seeing the development of children's skills. The most significant sign of a successful teaching and learning situation is the feeling of succeeding and developing skills. Motivation for teaching grows in interaction with children where not interested children may be seen as a pedagogic and psychological challenge.

One respondent wrote that the feeling of easiness in teaching also makes creativity grow stronger and the feelings of succeeding as a teacher are at high level. Succeeding feelings increase motivation in teaching and being a kindergarten teacher: *“My motivation in teaching and learning is at a very high level. I believe that one can never be*

*kelių tapti dar geresniu mokytoju bei tapti supratin-
gu ir gyvenime tarnaujančiu žmogumi. Gebėti padėti
kitiems jų kelyje yra viena iš svarbiausių mano gyve-
nimo ambicijų“.*

Išvados

1. Geriausiu atveju poliarškumas ir prieštaravimai (pavyzdžiui, tarp darbo reikalavimų ir turimų įgūdžių) išmoko studentą palaipsniui suprasti ir įvertinti save, kaip vaikų darželio pedagogą, ir surasti pusiausvyrą tarp skirtingų savivokų. Vadinasi, per „blogas“ patirtis galima išmokti suprasti gerus dalykus, matant bjaurumą – galima suprasti grožį. Tas pats principas galioja ir kitoms poroms: negalavimai gali padėti įsisąmoninti sveikatą, neturtas – suvokti turtingumą. Mokymo meistras moko todėl, kad jaučia savo veiklos prasmingumą. Darbo / darymo džiaugsmas, gerai atlikto darbo vertinimas, estetiškas požiūris į darbą, potyrių atskleidimas ir dalijimasis jais gali būti lengvai susiejama su meno dalykais ir tai gali padėti vaikams išvystyti mokymosi prasmingumą.
2. Meno dalykai labai populiarūs tarp vaikų, kadangi juose yra daug konkrečių veiksmų. Tai labai aiškiai atskleidė tyrimo duomenys. Vaikams turėtų būti pasiūlyta įvairiausių meno dalykų, kad kiekvienas jų turėtų galimybę viską išbandyti, patenkinti skirtingus savo interesus. Vėliau vaikas galbūt labiau susitelks į savo domėjimosi sritį. Paprastai žmonėms kažkuris meno dalykas yra artimesnis už kitus būtent tas, kuriame jaučiasi esą stiprus ir įgudęs. Vaikų darželio pedagogo pareiga – sudaryti sąlygas vaikams tenkinti įvairių meno sričių interesus, puoselėti kūrybingumą.
3. Nustatyta, kad pasitenkinimo darbu modelis savirefleksijos procese veikia gan gerai ir padeda suprasti bei analizuoti vaikų darželio pedagogo esminius veiksmus. Modelio elementą – *Stiprus ir veikiantis ryšys su meno dalyku* – labiau tikėtų pavadinti – kaip *artimas ir teigiamas požiūris į meno dalyką*.
4. Vaikų darželio pedagogas, kaip nuolat tobulėjanči asmenybė, turi daug atvirų durų, vedančių į pasitenkinimą. Labai aktualūs darbo prasmingumo ir sėkmės pojūčiai. Vaikų darželio pedagogas gali būti patenkintas darbu dėl motyvacijos ir patiriamos sėkmės.

complete, all the time you must try and find ways of becoming a better teacher and gaining an understanding of serving a human being. To be able to help others on their journey is one of the most important ambitions in my life.”

Conclusions

1. In the best case the polarity and contradictions (for example, in the demands for work and own skills) teach a student to gradually understand and evaluate him / herself as a kindergarten teacher and find balance between different self conceptions. One can learn to understand good things through “bad” experiences, by seeing ugliness one may learn about beauty. The same thing goes with other pairs: living through sickness may open an understanding of health, being poor may help understand the rich. A master of teaching teaches because she feels its meaningfulness. Joy of doing things, appreciation for a well done work, an aesthetic approach to doing things, sharing and exposing experiences can be linked with art subjects and may help build meaningfulness of learning in a child.
2. Art subjects are very popular among children because they are full of concrete action. This is strongly seen in our data. Children should be offered many sided art subjects so that each child would have a possibility to try different things. Later a child may want to concentrate more specifically on her / his own interest area. Usually we all have some art subject closer than others, and usually it is the one in which we feel ourselves good and successful. A kindergarten teacher is obliged to give children possibilities of versatile art subjects.
3. The arrow model proved to be working quite well in self-reflection helping to understand and analyze a kindergarten teacher’s activities in the central areas connected with work well-being. A better way to describe “intensive and operational relationship with an art subject” might be “close and positive attitude to an art subject”.
4. If we see a kindergarten teacher as developing and incomplete we can see many open doors leading to satisfaction. It is through own of motivation and feelings of succeeding a kindergarten teacher can feel satisfaction in his / her work.

Literatūra / References

1. Eccles J. S., Wigfield A., 2002, Motivational beliefs, values, and goals. *Annual Review of Psychology*. Vol. 53. P. 109–132.
2. Ediger M., 2004, Challenge in Children's Literature. *College Student Journal*. Sep 2004. Vol. 38. Issue 3. P. 374–379.
3. Elliot D., Regelski T., 2003, Perspectives on Practice: A Pragmatic Comparison of the Praxial Philosophies of David Elliott and Thomas Regelski. *Philosophy of Music Education Review*. Nr. 11:1 [Spring 2003]. P. 23–44.
4. Bandura A., 1977, Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioural change. *Psychological Review*. Nr. 84. P. 191–215.
5. Blair L., 1995, The Critical Eye: Art Contests from One Judge's Perspective. *Art Education*. Vol. 48. Nr. 1. P. 62–65.
6. Connor P., Georgia S., 2001, Motivation to learn: Perceptions of kindergarten students. *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences*. Jan 2001. Vol. 61. P. 25–73.
7. Côté J., Levine C., 2002, *Identity formation, Agency, and Culture. A social psychological synthesis*. London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
8. Gardner H., 1983, *Frames of Mind. The theory of multiple intelligences*. New York: Basic Books.
9. Gardner H., 1993, *Multiple Intelligences: The Theory in Practice*. NY: Basic Books.
10. Gharavi G. J., 1994, Music skills for preschool teachers: Needs and solutions. *Arts Education Policy Review*. Vol. 94. Issue 3. P. 27–30.
11. Harra K., 2004, Muusikoiden epäsuotuisat stressikokemukset ja niiden hallinta (The unfavourable stress experiences of musicians and strategies of managing them). *Tampereen yliopiston Ammatikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja*.
12. Hidi S., Renninger K. A., Krapp A., 2004, Interest, a Motivational Variable That Combines Affective and Cognitive Functioning. In D. Y Dai and R. J. Sternberg (Eds.) *Motivation, Emotion and Cognition*. London, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
13. Horppu R., Ikonen-Varila M., 2004, Mental Models of Attachment as a Part of Kindergarten Student Teachers' Practical Knowledge about Caregiving. *International Journal of Early Years Education*. Vol. 12. Nr. 3. P. 231–243, Oct 2004.
14. Ji-Hi Bae N., 2004, Learning to Teach Visual Arts in an Early Childhood Classroom: The Teacher's Role as a Guide. *Early Childhood Education Journal*. Jun. 2004. Vol. 31. Issue 4. P. 247–254.
15. Juvonen A., 2000, *Johnnyllakin on univormu, heimo-vaatteet ja –kampaus... : musiikillisen erityisorientaation polku musiikkinäin, maailmankuvan ja musiikkimaun heijastamina*. Väitöskirja. Jyväskylä studies in the arts ; 70. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto 2000 (Also Johnny has a uniform and a hairdo... – musical self, musical worldview and musical taste as a basic for music orientation). Dissertation thesis.
16. McCombs B., Daniels D., Perry K., 2008, Children's and teachers' perceptions of learner-centered practices, and student motivation: Implications for early schooling. *Elementary School Journal*. Vol. 109. Issue 1. P. 16–35.
17. Mori K., 1996, Expressive Education in early Childhood. *Arts Education Policy Review*. March 1. Vol. 97. Issue 4. P. 1063–2913,
18. Moyles J., 2006, *The Excellence of Play. Second Edition*. Philadelphia: Open University Press.
19. Oreck B., 2002, *The Arts in Teaching: An Investigation of Factors Influencing Teachers' Use of the Arts in the Classroom*. Paper presented at AERA Conference. New Orleans. April 2002.
20. Oreck B., 2004, The artistic and professional development of teachers. A study of teachers' attitudes toward and use of the arts in teaching. *Journal of Teacher Education*. Vol. 55. Nr. 1. January/February 2004. P. 55–69.
21. Pajares F., 1997, Current directions in Self-efficacy Research. In M. Maehr, P. R. Pintrich (Eds.), *Advances in motivation and achievement*. Vol. 10. P. 1–49. Greenwich, CT: JAI Press.
22. Pajares F., Schunk D., 2001, Self-beliefs and school success: Self-efficacy, self-concept, and school achievement. In R. Riding, S. Rayner (Eds.) *Perception*. P. 239–266. London: Ablex Publishing.
23. Patalla E., Cooper H., Robinson J., 2008, The Effects of Choice on Intrinsic Motivation and Related Outcomes: A Meta-Analysis of Research Findings. *Psychological Bulletin*. Vol. 134. Issue 2. March 2008. P. 270–300.
24. Ruismäki H., 1991, Musiikinopettajien työtyytyväisyys, ammatillinen minäkäsitys sekä uranvalinta. *Jyväskylän Studies in the Arts 37*. Jyväskylän yliopisto 1991. (Music teachers: job satisfaction, professional self-concept and career choice).
25. Ruismäki H., 1996, Lastentarhanopettajaksi opiskelevat koulujensa musiikkikasvatuksen kokijoina. Ainedidaktiikan symposiumi Helsingissä 2. 2. 1996. (toim. Seppo Tella). *Nautinnon lähteillä. Aineen opettaminen ja luovuus. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitos*. P. 163, 397–408. (Kindergarten Student teachers evaluating the music education of its schools).
26. Ruismäki H., Tereska T., 2006, Early Childhood Musical Experiences: Contributing to Pre-Service Elementary Teachers' Self-Concept in Music and Success in Music Education (during Student Age). *European Early Childhood Education Research Journal*. Vol. 14. Nr. 1. 2006. P. 113–130.
27. Ruismäki H., Tereska T., 2008, Students' assessments of music learning experiences from kindergarten to university. *British Journal of Music Education*. Nr. 25: P. 23–39.

28. Schmidt C., Zdzinski S., Ballard D., 2006, Motivation Orientations, Academic Achievement, and Career Goals of Undergraduate Music Education Majors. *Journal of Research in Music Education*. Vol. 54. Nr. 2. P. 138–153.
29. Torquati J., Raikesa H., Huddleston-Casasa C., 2007, Teacher education, motivation, compensation, workplace support, and links to quality of center-based child care and teachers' intention to stay in the early childhood profession. *Early Childhood Research Quarterly*. Vol. 22. Issue 2. 2nd Quarter 2007. P. 261–275.
30. Trentacosta C., Izard C., 2007, Kindergarten children's emotion competence as a predictor of their academic competence in first grade. *Emotion*. Vol. 7 (1). Feb 2007. P. 77–88.
31. Welch A., 1995, The self-efficacy of primary teachers in art education. *Issues in Educational Research*. Nr. 5 (1). P. 71–84.
32. Welch G., 1998, Early Childhood Musical Development. *Research Studies in Music Education*. Vol. 11. Nr. 1. P. 27–41.
33. White J., 1990, *Education and the good Life*. Beyond the National Curriculum. London Education Studies Kogan Page. Published in association with The Institute of Education, University.
34. Younger M., Brindley S., Pedder D., Hagger H., 2004, Starting points: student teachers' reasons for becoming teachers and their preconceptions of what this will mean. *European Journal of Teacher Education*; Oct. 2004. Vol. 27. Issue 3. P. 245–264.